

GLASNIK SLOVENSKI.

Lepoznansko-podučen list.

Odgovorni vrednik in izdatelj: A. Janežič.

Št. 12.

V Celovcu 15. junija 1859.

3. zv.

Vojšakom za slovó.

(Zložil Jožef Virk.)

V brambo slavne domovine
Kliče Cesar svoje sine,
Kliče hrabra Avstrija,
Tak' na noge korenjaki,
Slavovenčani vojšaki —
Za cesarja in Boga!

Ojstre meče opašite,
Puške s krogdami nabite,
In na puške bajonet! —
Ura že slovesna bije,
V zraku se bandero vije
In krog nja očastva cvet.

Srečno, srečno! Bog vas vodi,
Desni angelj z vami hodi
Črez doline in goré!
V duhu bomo vas spremljali
In po hrabrosti poznali,
Da ste sini Avstrije.

Za vas bomo mi molili,
Ko se bote serčno bili,
Sekal meč bo mah na mah,
Da sovražnike pobili,
Na vse kraje razkadili
Bi kot veter cestni prah.

Ko na čelo mir derhali
Bote z mečem zapisali,
Zopet pridite damó!
Da junaške hrabre sine,
Sine drage domovine,
Z venci slave venčamo.

Če bi pa po božji volji
Padli tam na slavnem polji,
Vas ne bilo več nazaj:
Bodi vaša tovaršija
Jezus, Jožef in Marija —
Vas spremljaje v sveti raj!

Povest od matere.

(Poleg Andersena Fr. E.)

Neka mati sedi žalostna pri postelji svojega bolnega deteta; boji se, da bi ji ne umerlo. Dete je blede kot zid, oči so zaperte, prav slabo sope, le včasih se sliši, kako globoko povzdihá. Vedno bolj se boji žalostna mati za svoje dete.

Zdaj nekdo na vrata poterka in revna stara žena stopi v hišo. Žena je bila v plahto zavita, ker zunaj gospoduje huda zima in plahta je gorka. Zemlja je z ledom in snegom pokrita, in burja brije popotniku v obraz.

Žena se trese od mraza in ker je dete ravno zdaj zadremalo, gre mati po juhe in jo dene grét za ptujo ženo. Potem se usede spet na stol tik stare žene, pogleda svoje dete, ki tako težko sope

in ga prime za rokico. „Ali meniš, da mi bo dete ostalo?“ upraša mati. „Ljubi Bog mi ga gotovo ne bo vzel.“

Stara žena — bila je sama smert — je tako čudno glavo nagnila, da se ni vedilo, ali je prikimala ali odkimala.

Mati pobesi oči, gleda stermo v naročje in grenke solzé ji kapljajo po licih. Glava ji postane težka, tri dni in tri noči ni zatisnila očesa. Nehoté zatisne trudne oči in zadremlje — toda le nekaj trenutkov, pa se spet prebudi in se trese od mraza. „Kaj to pomeni?“ upraša plaha in se ozira na vse strani, ker stara žena je zginila in ž njo bolno dete. Žena ga je seboj vzela. In v kotu se steče zdaj stara ura na zidu, svinec na nji je zderčal do tal in zdaj je tudi ura pri miru. Uboga mati pa teče vun iz hiše in vpije za otrokom.

Zunaj v snegu je sedela žena v dolgi črni obleki. „Smert je bila v tvoji hiši,“ ji pravi ona, „vidila sem jo, kako je bežala s tvojim otrokom, ona beži hitreje kot veter in ne da nazaj, kar je vzela.

„Povej mi le, kod je šla,“ prosi mati, „le povej mi, in jaz jo bom dotekla.

„Jaz vem, kam je šla,“ ji odgovori žena v črni hali; „ali preden ti pokažem pot, mi moraš vse pesmi zapeti, kar si jih pela bolnemu detetu. Kaj rada jih poslušam, slišala sem jih že drugot, ker jaz sem Noč; vidila sem tudi tvoje solzé, ki si jih jokala med petjem.

„Vse, vse ti bom zapela,“ pravi mati, „samo zdaj me ne mudi, da jo dotečem in da dobim svoje dete.“

Noč ji ne odgovori ničesar, ona je nema in tiha. Mati vije z rokami, poje in joka, in napela je veliko pesem, ali še več solz je najokala.

Zdaj pravi Noč: „Pojdi na desno v gozd, tjekaj sem vidila bežati smert s tvojim detetom.“

Globoko v gozdu se pota križajo in mati ne vé, po katerem bi šla. Ob potu stoji ternjev germ brez cvetja, brez peres — bilo je po zimi — in srež je visil po njegovih vejah.

„Ali nisi vidil smert memo iti z mojim otrokom?“ ga vpraša mati.

„Vidil sem jo,“ ji odgovori ternje, „pa ti ne povem, kam da je šla, preden me ne pritisneš na svoje persi in me ne ogreješ, ker sicer umerjem od mraza, sicer obledenim.“

In mati pritisne ternje na svoje persi, tako terdo ga pritisne, da jo ternje rani in da kervave kaplje padajo v sneg. Ternje pa požene zelene popke in jame cveteti v zimski noči — tako vroče je bilo na sercu žalostne matere! in ternje ji pokaže pot, po katerem naj gre.

Zdaj pride k velikemu jezeru, na katerem ni vidila ne barke ne čolna. Voda ni toliko zmerznila, da bi držala, in tudi ni bila tako plitva, da bi jo mati prebredla. In vendar mati mora priti na uno stran, ako hoče svoje dete dobiti. Verže se na tla in hoče jezero

izpiti — to je pač za enega človeka nemogoče! — ali uboga mati misli, znabiti da se čudež zgodi.

„To ne gre nikakor!“ pravi jezero. „Stoj! znabiti da se pogodiva. Jaz nabiram bisere, in tvoje oči so naj čisteji biseri, kar koli sem jih še vidilo. Izjokaj si jih v mé in jaz te ponese na uno stran k hiši, kjer smert stanuje in kjer goji cvetlice in drevesa, in vsaka cvetlica, vsako drevesce je življenje enega človeka.“

„O, kaj bi ne dala, da bi prišla do svojega otroka!“ pravi mati v žalosti vtopljena in še huje joka; joka tako dolgo, da ji padete očesi na dno jezera, kjer postanete dragocena bisera. Jezero pa dvigne mater, jo zasuče in kot bi trenil, je bila unkraj vode. Tu stoji čudna hiša, ki je več milj dolga; človek ne razloči, ali je to obraščen hrib z votlinami ali je tesano pohištvo. Uboga mati pa prav ničesar ne vidi, ker si je bila oči izjokala.

„Tu sem je še ni bilo s tvojim otrokom,“ ji odgovori stara žena, ki varuje grobe in ki streže cvetlicam v smertni hiši. „Kako si prišla do sem in kdo ti je pomagal?“

„Ljubi Bog!“ reče mati. „On je usmiljen, bodi tudi ti! Kje je moje dete?“

„Jaz ga ne poznam,“ pravi starka, „in ti ne moreš viditi. To noč je vsahnilo veliko cvetlic in veliko dreves, kmalu bo prišla smert in jih bo presadila. Gotovo ti je znano, da ima vsak človek ali svojo cvetlico ali svoje drevo, kakor je kdo ustvarjen. So sicer take kot druge rastljine, samo da v njih bije serce. Pojdi in poslušaj, znabiti da spoznaš sercé detetovo? Pa kaj mi boš dala, če ti povem, kaj moraš potem storiti, ko ga boš našla?“

„Ničesar več nimam, kar bi ti dala,“ pravi mati, „pa če hočeš, grem zate do konca svetá.“

„Kaj to meni pomaga?“ pravi starka. „Daj mi svoje dolge černe lasé, saj veš, da so lepi, in jaz ti dam zanje svoje sive, to je vsaj nekaj.“

„Če družega ne tirjaš, to ti dam z veseljem.“ In dá starki svoje lepe černe lasé in ta ji dá svoje kite, ki so bile bele kot sneg.

Potem idete v veliko poslopje, kjer so rastle cvetlice in drevesa vse križem. Tu so cveteli hiacinti pod steklenimi zvonci, tu lepe velike potonke. Zraven so rastle povodne cvetlice, ene so bile prav krepke, druge so pa bole hale; polži so lazili po teh in črni raki so ščipali njih stebbla. Ne daleč od tod so stale lepe palme, koščate lipe in gladke platane, in zraven teh melisa in materna dušica. Vsaka cvetlica in vsako drevo ima svoje imé in vsaka rastljina pomeni življenje enega človeka. Človek, čigar je bila ta ali una rastljina, še živi, eden v Kini, eden v Ameriki in tako naprej po vsem širokem svetu. Žalostna mati pa se pripoguje čez vse mlade cvetlice in rastljine in poslušá, kako bije v njih človeško serce.

„Tu je! mahoma zavpije in stegne roko po majhnem podlesku, kteremu se je vidilo, da je bolehen. „Ne pritekni se ga! jo svari starka, ampak vstopi se le sem, in ko pride smert — kmalu mora biti tukaj — ji ne pusti, da bi iztergala to cvetlico. Žugaj ji, da boš sicer vse druge rastljine izruvala, in smert se bo prestrasila. Bogu mora dati odgovor za vse rastljine, kar jih je tukaj, nobene ne sme utergati, preden ji Bog tega ne ukaze.“

Naenkrat postane mraz po vsem pohištvu in žalostna mati spozná iz tega, da zdaj pride smert.

„Kako si našla pot do sem in kako si ravnala, da si prej prišla, kot jaz?“

„Jaz sem mati!“ pravi ona.

In smert stegne svojo suho roko po mali bolehni cvetlici, ali mati jo zakrije z rokama prav tesno in vendar tako skerbno, da se ne dotakne peresca. — Pa smert ji dahne na roke in smertna sapa je merzliša kot burja — roki ji oterpnete.

„Saj ne zamoreš ničesar zoper mene,“ ji pravi smert.

„Pa ljubi Bog premore!“ odgovori mati.

„Jaz storim le to, kar hoče on, jaz sem njegova dekla, jaz hodim po vse njegove cvetlice in drevesa in jih oskerbljujem v rajskem vertu v neki nepoznani deželi. Kako se jim ondi godi in kako je tam, tega ti ne smem povedati.“

„Daj mi nazaj moje dete!“ prosi mati jokaje. Pa naenkrat zgrabi dvoje cvetic z rokama: „Daj mi moje dete!“ zavpije še enkrat, „če ne, ti izrujem vse cvetlice!“

„Ne dotekni se nobene!“ ji pravi smert. „Ti praviš, da si nesrečna, in zdaj hočeš drugo mater ravno tako nesrečno storiti?“

„Drugó m a t e r!“ ponavlja žalostna mati in spustí cvetlice.

„Tu imaš svoje oči!“ ji reče smert. V jezeru sem jih dobila, kaj lepo so se svetile v njem, nisem vedila, da so tvoje. Tu jih imaš! zdaj so čisteji, kot so bile poprej, poglej ž njimi v ta globoki studenec! Povedala ti bom imeni teh dveh cvetic, ki si jih htela izruvati. Njuno prihodnost, celo njuno življenje boš vidila v tem studencu, poglej tedaj, kaj si htela razdjati.“ Mati pogleda v studenec in vidi, kako je ena cvetlica blagor za ves svet, srečo in veselje trosi krog sebe. — Vidi pa tudi življenje druge cvetlice: skerb in potreba, tuga in žalost jo obdajate. „Oboje se godi po božjem sklepu in po božji volji,“ ji reče smert.

„Ktera teh dveh cvetic je cvetlica veselja in ktera cvetlica žalosti?“

„Tega ti ne povem,“ ji reče smert, „pa vedi, da ena teh dveh pomeni življenje tvojega otroka. Kar si vidila, je bila osoda tvojega otroka, bila je prihodnost tvojega sina.“

Strahú zdaj mati zaupije: „Ktera teh dveh je moj otrok? Povej mi! reši nedolžnost pogube, reši moje dete nadlog, kar sem jih vidila! Vzemi ga raji in ga nesi gori v svete nebesa. Pozabi vse moje prošnje in vse, kar sem govorila in za kar sem te prosila.“

„Jaz te ne razumim,“ reče smert. „Si hočeš dete nazaj ali ga čem nesti v deželo, ktere ti ne poznaš?“

Mati vije z rokami, pade na kolena in prosi Boga: „Vsegamogočni, ne usliši me, če prosim zoper tvojo sveto voljo. Ne usliši me!“ In v tihi žalosti nagne mati svojo glavo v naročje in smert gre z detetom v nepoznano deželo.

Narodne pripovedke.

(Poslal Janko Vijanski.)

I. Nedolžna ljubezen.

Bile ste dve vasi, edna blizo druge. V edni vasi je bil lep mladeneč, da mu ni bilo para; v drugi pa je bila lepa deklica, lepša kakor vse pajdašice. Bila sta pa oba ne le samo lepa v obraz, timveč njune serca so bile še čiste in nepokvarjene. Ta dušna in telesna enakost ju je zedinila tudi kmalo v čisti ljubezni. Razodevala sta eden drugemu svoje čute, in mislila sta, da sta tukaj na zemlji že v raj. Ali kakor vsako veselje, se jima je tudi njuno kmalo skalilo. Deklica je namreč tako zbolela, da so že vsi mislili, zdaj zdaj bode vgasnila. Mladeneč jo je hodil pogosto obiskovat, in ko gre nekega dne že v mraku svoj pot, ga sreča v hosti belo oblečena žena. Ko vidi, da je tako žalosten, ga vpraša, kaj da mu je? On ji pové, da je njegova ljuba bolna, in da se zeló bojí, da jo bode skoro zgubil. Žena ga tolaži ter mu velí, naj pogleda proti bregu, tam bode nekaj vidil. Mladeneč se ozré na breg in vidi dve svetilnici, v edni je luč prav svetlo gorela, v drugi pa že hoče ugasniti. Razloží mu bela žena to tako: „Svetilnica s svetlo lučjo pomeni tvoje življenje. Živel boš, dokler bo ta luč gorela. Una svetilnica pa pomeni življenje tvoje ljube, ki bode kmalo ugasnila. Zamoreš pa vendar jo smerti oteti, ako toliko olja iz svoje svetilnice v uno odliješ, da v njeni ne bode ne več ne manj kakor v tvoji. Potle je pa tudi tebi življenje prikrajšano in umerla bosta oba v tisti uri. Reši toraj tako življenje svoji ljubi, če te je volja, kakor praviš!“

„Hvala Bogu!“ vsklikne radostno mladeneč, ter hití na breg k svetilnicam. Visele so v zraku, pa niso bile nikjer privezane. Stori, kakor mu je rekla žena, potle pa hiti v dol se zahvalit beli ženi, pa ni je našel več! Zaburjen v misli, kdo da more ta žena biti, ide dalje. Ko pride do vasi, uprašá deklo, ki je ravno po vode šla, kako se kaj bolnici godí; in ta mu pové, da jej zmirom boljše prihaja! Veselo hiti v hišico in se prepriča, da je to res. Deklica popolnoma ozdravi in ljubi jej pové, kako jo je ozdravil. Prepričana sta bila, da je bila ona bela žena „mati Božja.“ Obljubita si toraj, brez da bi v zakon stopila, do smerti si zvesta v ljubezni ostati. Takó jima je prešlo v srečni ljubezni še sedem let. Čez sedem let pa oba na eden dan zbolita in o mraku v tisti uri umerjeta. Ljudje so pravili, da so na bregu dve svetilnici vidili tisti večer, o katerem ste zaporedom vgasnile. Bila sta oba pokopana vštric pred cerkvenimi vratmi in ljudje so

hodili k božji službi po njihovih grobih. Iz vsakega groba pa je prirastel beršljen in cerkvenih vrat se prijemši jih je obrastel okoli in okoli. Čez leto in dan so izkopali groba. Trupli ste bile že čisto sprahnjeni, serci pa ste bile še cele in iz vsakega je beršljen rasel. Na nekih krajih pa pravijo, da je iz divičnega serca prirastla bela lilja, iz mladenčevega serca pa rudeča roža. Glejte, tako si misli Slovenec — čisto ljubezen.

II. Ako te jaz ne bi, pa bi te drugi.

Nekdaj so potovali po veliki cesti vojaki. Pri cesti pa je stala hišica revna, v kateri je prebival siromak, ki ni imel drugega premoženja, kakor kočo in edno kravo. Eden od vojakov pa pride k njemu v hišo ter terja od njega kravo. Se vé da ga je prosil siromak, da bi mu jo pustil, ker bi moral, če mu kravo vzame, po svetu beračiti, ali pa lakote umreti. Vojak pa je bil terdoserčen in mu le reče: „Ako ti jaz ne vzamem krave, ti jo bojo pa drugi, ki za menó pridejo.“ In res mu odžene kravo. Revež mora zdaj za beraško palico prijeti.

Ta vojak pa je prišel po smerti v pekel. Ko ga je pa v peklu zmirrom le eden hudič pehal in tolkel, ga uprašá vojak: „Kaj pa da me ti sam pehaš, drugi pa okoli mene stojijo.“ Odgovorí mu hudič: „Ako te jaz ne bi, pa bi te drugi!“

Za ku neka se ženi.

(Isterska narodna pesem; zapisal J. Volčič.)

Jurjeva majčice!
Ste li uženila
Vašega sinčiča?
Bim ga ja ženila,
Ali neznam za ku.
Neženi ga, majko!
Za te jedinice;
Aš su jedinice
Majk'ne prokšinice;
A Jure mlad junak,
Jabuka rumena.
Neženi ga, majko!
Mi za udovice;
Aš su udovice,
Černe kukavice;
A Jure mlad junak,
Jabuka rumena.
Neženi ga, majko!

Mi za oštarice;
Aš su oštarice
Zale pijanice;
A Jure mlad junak,
Jabuka rumena.
Neženi ga, majko!
Ni za placarice;
Aš su placarice,
Zale lajavice,*
A Jure mlad junak,
Jabuka rumena.
Neženi ga, majko!
Ni za mesarice;
Aš su mesarice,
Zale lakomice;
A Jure mlad junak,
Jabuka rumena.
Neženi ga, majko!

Ni za tergovice;
Aš su tergovice,
Gerde oholice;
A Jure mlad junak,
Jabuka rumena.
Nego ti ga ženi
Za te sirotice;
Aš su sirotice
Pametne divojke.
Aš se sirotice
Mej tujicam goje.
Aš ti je tujica,**
Vela nemilica;
A one sirote
Grozne suze rone;
Kada se brez svoje
Mile majke goje.

*) Nalajati koga, ausschelten — lajavec, lajavica.

**) Tujica je svaki, ki ni od rodbine; hlapci in dekle so tujice v hiši.

Mythologične drobtine.

(Po narodnih pripovedkah priobčuje Dav. Terstenjak.)

XIX. 0 Šetku.

Ti šetana para! je bila navadna nevoljšnica mojega rajnega strica. Ko sem jih vprašal, kdo da je šet, so rekli:

„Šetek je bil v starih časih dober duh, majhen kakor palečnjak. Naj rajši je čepel v kuhinji v tisti kerničici, kjer imajo sol hranjeno, in se veli solinjak. V kuhinjah štirskih Slovincov najdeš večidel v steno izdolbljeno shrambo za sol. Vendar je tudi rad bival v drugih kotih hramovja, posebno v hlevu pri mladi živini. Šetku so mogli od vsega, kar so si kuhali ali pekli, najpervlje predpostaviti, drugači je napravil, da ogenj ni hotel v peči in na levi goreti, da so se vsi piskri spokali, da so krave kri dojile itd. Ker je bil majhen, se je lahko skrtil kamor koli, in tu pa tam jo je vsakemu, kateri ga je razdražil, dobro zasolil. Enemu je kاپico na streho zanesel, drugemu pipo odškernil, da je vino izteklo in kaj takšnih prevzetnosti več. Tudi sem čul, da šetki po noči radi odnašajo ponve, pekve, sklede, da si v njih sladke pogačice pečejo.“ Toliko so vedli moj rajni stric o šetku povedati. Šetka tudi Čehi poznajo. Kaj bi utegnilo ime pomeniti? Mislím, da je korenika šetati, ambulare, der im Hause herumwandelnde Geist. Tudi stari Indi so častili domovnega duha: Kuti-Čaten, malus genius in domo vel horto, od kuta-kutja-kuča, domus, in čat, ire, ambulare, toraj Čaten-Čet, Šet, Šetek.

XX. 0 Dimeku.

Dimek je mal sajav palečnjak. Naj rajši je pri voglarjih in v jamah, kjer premog kopajo. Če mu voglarji postavijo vsako večer mleka in kruha, njim drugi dan spet nove žile pokaže. Mislím, da je imé dobil po dimnati barvi, saj se tudi krava temne barve velí dima.

XXI. 0 Labri.

Kakor je Dimek čern in sajav, takó je Laber bel in svetel. Mislijo si ga Pohorci kot malega dedeka. Kdor Labra lepo časti, in mu pod jelo postavi sira in kruha, temu pokaže zlato rudo. Na Pohorji v šentmartinski fari je kmet z imenom Laber, po domače Puklavec. Že v „Mittheilungen des histor. Vereins für Krain“ sem Labra primeril indiskemu Rhibu in nemškemu alfar. Medžimurci ga imenujejo Belič, kar ravno to pomenjuje, kar Laber. Na kranjskem rimskoslovenskem kamnu je napis: Laburo ex voto sacrum, kar pričuje, da so ga tudi že norenski in panonski Slovinci poznali.

Slovníčné drobtine.

△ **Dalječ** ne pravijo nikjer, ampak: daleč (deleč; Štaj. celó dalč; l=u); še le v 2. stopnji se sliši lj: dalje. Nekteri se deržé tega vodila: ako izgovarja Gorenc (kranjski) v kaki besedi *l* razločno, piši *lj*: ako pa izgovarja *l* kakor *u* ali *v*, ondaj piši le *l* ali z drugimi besedami: ako se po gorenski ne more reči *u* ali *v* namesto *l*, ondaj piši *lj*, drugači pa *l*). Pa to pravilo ne velja vselej. Gorenc ne pravi: bivi, pivi, živeve, peve ste . . .; pa se vender piše: bili, pili, živele, pele ste . . .; (ne pa: bilji, pilji, živelje, pelje smo . . .) Pred *i* pa pred *e* tedaj to pravilo ne velja; zato tudi ni prav dalječ, ampak daleč (strsl. daleč). Le naslušaj verno, kedar izgovarja Gorenc daleč (deleč) pa dalje (dalj, delj), pa boš vidil, da *l* v prvi besedi ni mehak, kakor je v drugi. — Po imenovanem pravilu pišejo tudi po krivem; alj, dolj, zgolj, namesto: ali, doli, zgoli itd. — Prijatelj -tla pišejo eni zato, ker izgovarjajo Gorenci (kranjski*) „prijatlu“ (kakor pepel — pepeu itd.); nekteri pišejo pa prijatelj -telja zato, ker pravijo tako nekteri drugi Slovenci, n. pr. okoli Lutomera prav po staroslovenski. Po tem takem je zdaj — dragi moj „prijatelj!“ oboje prav; ako ti pa to ni po volji, z Bogom, dragi moj prijatelj!“**)

Kniga ali knjiga? Po starsl. je kniga; ali po novsl. je le knjiga. (Okoli Lutom. pravijo knjiga t. j. knjiga). Tako je tudi po srb. hrv. Glasi se menjajo. Le Slovenci hrvaški, ki izgovarjajo vsak *nj* kakor *n*, pravijo kniga.

Tisuč — soprug — sopruga, te književne besede bi trebalo pisati in izgovarjati po naše: tisoč[a], soprog, soproga, zato ker se velí po strsl. tysašta***), saprag' (tudi sapraž'nik', sapraž'nica); srb. je prav pisano: tisuč, suprug-a. Primerjaj starsl. dąb', muž', zinąti, slov. dób, móż, zinoti (= ziniti); srb. dub, muž, zinuti (zevnuti). Vendar pravijo Slovenci (po različnih krajih): minul-a-o, muka (qual) mučiti (quālen), suženj, čeravno bi se morale glasiti te besede po zakonu glasoznanskem: minol, moka, močiti (strsl. minąl, maąka, saųn'). Minul, muka, mučiti, suženj pravijo namreč tudi po takih krajih, kodar govore namesto strsl. a drugači vedno le *o* (ne *u*) — razun perve osebe edinske (sing.), ki se nam

*] Dolenci ne vsi. — Pis.

***) Škoda, da je zginila končnica -elj, ki zvoní prav lepo, malo da ne povse iz navadne slovenščine; ali zdaj, ko obveljuje čedalje bolj vsa slovenščina, obveljuje po pravici tudi ta lepa oblika: učitelj, pisatelj; samo da izgovarjajo nekteri nerodno: učit'lj, učit'lja . . . namesto popolnoma: učitelj, učitelja itd. Nekdo, ki sem mu rekel gospod „učenik!“ kaj mislite kako me je zavernil? „Jaz sem učitelj,“ ne pa učenik, (da si ni znal, da je učenik (strsl.) = učeneč.

****) Starsl. št. je v slov. = č ali pa š [č]: obeštati (obečati), hošet' (hoče), umirajašta (-ča); cr'k'vište (cérkvišče), kr'šten'je (keršćenje) itd. Zakaj je pa počel moj prijatelj pisati „hišca“ (hiša), tega ne vem; po starsl. je „hyža.“ — Pis.

je spremenila v -em. „Železne doslednosti,“ kakoršne bi radi nekteri, ni menda v nobenem jeziku na vsem svetu. Res je, kar pravi znani pregovor: „Nulla regula sine exceptione.“ Zakaj ne? tega ne vemo vselej. Včasih je temu krivo blagoglasje, včasih dvojumje, ki bi nastalo, ako bi se deržal jezik terdo navadnega pravila, včasih pa . . . sam Bog vé, kaj? Marsikaj, ki se zdi nekterim krivo, ni napisano tedaj po nevednosti, ampak hotoma, zato ker govoré tako ljudje (po posebnem zakonu). Slovníčar nima pravice, takih reči popravljati. — Besede tisuč in druge so pa le književne, — torej tudi le književne spake, ki so jih upeljali nekteri, preden so se počeli učiti glasoznanstva. Tako smo se bili tudi pre naglili, ko smo počeli pisati: zínuti, vzdignuti, zínul, vzdignul itd. Tudi jaz sem bil vmes; pa sem okrenil berž, ko sem polukal v staroslovenščino, in vidil, da smo . . . zagazili. Po hrv. ali srb. je prav -nuti, zato ker pravijo tudi dub, muž, ruka (strsl. raka) itd.; ali po naše ni prav. Kdor piše -nuti, moral bi pisati tudi: dub, muž, ruka . . . namesto dob, mož, roka . . . t. j. za staršl. *z* vselej *z* namesto *o*. — Obliko -noti (ki je pa nekterim tern v peti) rabijo Slovenci ogerski in štaj. (okoli Lutom.) še dan danaanji prav po starem; vsi drugi pa -niti. (Že spet „nedoslednost!“) Prijatelj! ni je — ni je na vsem svetu „železne doslednosti.*“)“ Pa pomisli in tolaži se s tem: saj so govorili tudi Latinci: optumus maximus in optinus maximus; eis in iis; — pa svet vendar še stoji, dasi Latincov več ni!

Zaverniti (komu, erwiedern) — kakor berem pogostoma — tega nisem slišal še nikdar. Zaverniti kravo, ali zaverniti koga (zurückweisen mit einer derben Antwort) to pa pravijo.

Glasnik iz domačih in tujih krajev.

Iz Dunaja. (Konec.) Poleg novejšega jezikoznanstva je toliko gotovo, da je nemščina naj bliža soseda slovenščine in litvanščine, da je bilo to troje nekđaj eno samo. Pri prvi ločitvi indogermanskega izvirnega naroda niso precej postali Slovenci, Litvani in Nemci. Indogermanski izvirni narod je imel v svojem jeziku lastno posebno obliko, s katero je pri vsakem glagolu zaznamljal futur. Ta oblika se je glasila v prvi osebi — *sjâmi* in je ohranjena v sanskrtu: *bûsjâmi* (bom) od korena *bû*. Da je futurno obliko imel izvirni jezik, priča tudi grščina, latinščina, litvanščina in slovenščina. Tisti narod, ki se je odcepil od izvirnega in ki so postali kesneje iz njega Nemci, Litvani in Sloveni, ki ga toraj imenujemo Slovenonemškega, podedoval je to futurno obliko od izvirnega naroda. Slovenonemci imeli so tedaj svojo lastno

*) „Ravnoslednost bi bilo po naše morda malo bolje kot „doslednost;“ toda skovano je ta in ona; „nedoslednost“ zvoní pa vendar malo lepše kot „neravnoslednost.“ — Pis.

obliko za futur. To se da posneti iz tega, da jo je ohranila litvanščina do današnjega dne, in da jo pozná staroslovenščina, čeravno le v malo ostankih. Nemščina res da je nima, ali to še ni dovoljen dokaz, da je ni nikoli imela, zlasti ker se opažajo v njej podobno skrojene glagolne oblike. V tistem času, ko si moramo misliti, da sta bila namesto dozdanjega enega naroda dva naroda, in to Nemci in pa tisti narod, iz katerega so se naredili kesneje Sloveni in Litvani, in ki ga imenujemo Litvanoslovenskega, v tem času je imel ta narod še lastno obliko za futur, kajti Litvani in Sloveni so jo imeli tudi še v poznejšem času. Po glasu lahko da je oslabela že takrat in se glasila kakor — s j o m ali pa že — s j a. Vse govori za to, da je imela v tistem času pred ko ne tudi nemščina to obliko, ker naj stariša nemščina ne pozná nobenega dovoljnega namestnika za futur, in jezik je viditi tak, kakor bi bil ravno kar zgubil futurno obliko. Ozreti se hočemo malo bolj natanjko na tisto dobo, v kateri se je ločil Slovenolitvanski narod na dva naroda, v kateri so že trije narodi: Nemci, Litvani, Sloveni. Litvanščina je ohranila do današnjega dne pri vsih glagolih obliko za futur, ta se glasi — s i u; â mi se je preuredil spotoma iz — a m — o m — a na — u, — s j — pa se je zlil v enotni glas s i. Po tem takem se glasi izvirna oblika bûs j â mi v litvanščini bus i u. Slovenščina je ohranila samo v staroslovenščini futurno obliko, toda le v nekoliko ostankih, in se glasi — шж; ш je postal po glasnih postavah iz — s j in ж (a) iz — â mi. P, tem takem bi se glasila izvirna oblika bûs j â mi v staroslovenskem бѹшж (byša), ker korenski u se preminja navadno v ѣ (y). Nemščina nima nobenega ostanka več te futurne oblike, zgubila jo je še, preden je bil pisan prvi spominek, ki ga imamo načrkanega v tem jeziku. Zdaj se prša: kako pa nadomestujeta slovenščina in nemščina to zgubljeno obliko za futur? Slovenščina — in tukaj se govori samo o staroslovenščini — zaznamlja futur, kakor uči Miklošič v Formenlehre der altslovenischen Sprache, zweite Auflage pag. 170: a) s praesentom, zlasti glagolov perfektivnih b) s tem, da se zveže infinitiv s α) praesentom glagola имѣти β) начати γ) хотѣти. Slovenščina ima dve vrsti glagolov: perfektivne in imperfektivne. Imperfektivni zaznamljajo djanje, ki trpi in ni dovršeno, perfektivni pa momentno dovršeno djanje, ali pa tudi samo nastop djanja, in so toraj ob enem še aoristični. Ti glagoli v poznejšem jeziku ne trpé nobenega praesentnega ozira, ker ne izražajo trpeža, njih praesentna oblika služi za futur, njih praeterit je perfekt in celó plqperfekt. Ti glagoli perfektivni so večidel sestavljeni s predlogi, niso izpeljani in so ravno po sestavi s praeposicijo postali perfektivni. Nesostavljenih debelnih glagolov s perfektivnim pomenom je le malo — izvzemši glagole drugega razreda, katerih infinitivno deblo se končuje na — жж. Debelni glagoli so večidel perfektivni. Ako hočemo, da postane kak debelni glagol imperfektiven, (če ga, postavimo, kdo hoče rabiti v praesentu), tedaj je treba, da se napravi novo glagolno deblo, kar se godi veči-

del tako da se ojači korenski zlog, post: выпросите *ερωτήσετε*, выпрашаиете *ερωτα*. V staroslovenščini se še dela (ist noch im werden) razloček med glagoli perfektivnimi in imperfektivnimi, še ni popolnoma pravilo, kajti še je najti, da praesentne oblike imperfektivnih glagolov zaznamljajo futur, kakor kaže впрояиете *credetis* ostrom. 8; in narobe, da znami praesentna oblika perfektivnih glagolov praesent, kakor гибнѣ, pereo, ostrom. 118. — Nemščina — in tukaj se govori samo o gotiščini — zaznamlja futur a) s praesentnimi oblikami glagolov α) neso-stavljenih, β) sestavljenih s predlogi: vairthith *ἔσται*, gasaihva *ὄψομαι*; ga — po pomenu naj bolj raztežna praeposicija, rabi se kar na ravnost tako, da se dá praesentni obliki futurni pomen: matja jah drigka, *φάγω καὶ πῶ* poleg gamatijs jah gadrigkais, *φάγεσαι καὶ πίσει* luk 17 8. Iz tega se vidi, da je v gotiškem ravno tako ravnanje kakor v staroslovenskem, samo da je razloček med glagoli perfektivnimi in imperfektivnimi veliko veliko manji kakor v staroslovenščini; da je pa v jeziku ta razloček, to kaže, da se rabi ga — za futur, in tudi to, da perfekt stoji večkrat na mestu grškega plusqperfecta, kar se godi skor ravno tako v staroslovenščini, kjer aorist perfektivnih glagolov lahko stoji na mestu grškega plusqperfecta. Dalje se dela futur v gotiščini še s tem, da se zveže infinitiv z glagoli α) haban = *πῆππ*, β) duginnan = *нач* *ππ*, γ) skulan, munan, skaftjan za grški prevod *μέλλειν* in *ἔχειν*. Loči se tedaj samo v tej stvari od staroslovenščine, in pa ne rabi, kakor slovenščina *χотѣти*, svoj viljan za tako imenovan pomočni glagol. Iz tega se vidi tedaj to le: slovenščina in nemščina ste zgubili obe obliki za futur in jo nadomestujete obe na enak način, posebno pa s praesentom glagolov perfektivnih; razloček med glagoli perfektivnimi in imperfektivnimi imate obe gotiščina in staroslovenščina, samo da ga ima gotiščina v manjši meri, in pa da staroslovenščina tega razločka ni tako daleč dognala, kakor druge slovenske narečja. Še pomankljiv in ne dovoljno razvit način nadomestovanja za futur v staroslovenščini si lahko razjasnimo s tem, ker vemo, da je oblika za futur ravno umirala; ker tudi gotiščina in v tem oziru enakoveljavna starovisokonemščina, nimate nobenega dovoljnega namestnika za futur, zato smemo iz tega sklepati, da sta tudi ta dva jezika zgubila obliko za futur ne dolgo pred pisanjem spominkov, ki so se do naših dni ohranili. Razloček med glagoli perfektivnimi in imperfektivnimi je stopal očitniše na dan, kakor se je zgubljal oblika za futur, zginil je skor čisto v novovisokonemščini, kakor se je razširila raba opisovanja, in slovenske narečja so tudi hodile svoje pota. — Vidiš tedaj, da ta, ki se hoče dobro izuriti v slovenščini, mora se učiti staroslovenščine, gotiščine, litvanščine posebno razun še drugega kaj. Z Bogom!

* „Zagrebački katolički list“ piše o smerti preljubljenega Jellačića bana takole: „Tužna mene i tebe čitatelju, što ti i ja preturobnu viest javiti, i ti ju doznati moraš. — Tamo gore u banskoj kući, gdje nam je dosad stolovala dika i ponos naš, kamo su nam stotinu putah poletile i sticale se najtoplije želje naše, gdje smo obikli gledati i s pouzdanjem tražiti u svakoj nevolji utjehu i polakšicu, gdje su se razlegali iz presrećnih grudih iztičući radostni glasi na slavu dičnomu našincu i ljubimeu narodnjemu — tamo je sada postao za nas stan tuge i žalosti, tamo se mjesto veselih uzklikah odvaljuju teški uzdasi od raztuženih srdacah, tamo se sada toče ljute suze. Na mrtvačkom odru leži mrtav neumrli i slavni naš Jellačić ban! — Bistre one oči, što su jednim samo pogledom znale nas razvedriti i ublažiti — smrkle su i sklopile se; mudro sboreća ona usta, što su nas toliko putah upokojila, obodрила, uzhitila, — za uvijek su zanimala; vedro ono lice, u kom je sjala blagost i iskrenost — potamnilo ej mrtvačkim bljedilom; junačko ono srdce, iz koga je potekla poslovice: „Što Bog dađe i sreća junačka“ — nekuca više, a hrabra ona desnica, što je proti dušmanom priestolja i domovine na obranu obiuh trgla odvažno mač — leži ukočena i nepomična. Narode hrvatski! zavij se u crno, te plači, jerbo neima ti više tvoga Jellačića bana, koj je tebe nada sve ljubio, a kega si i ti celim srcem milovao.

Na 19. t. m. odmah poslie pô noći izdahnuo je nakon velike dušobolje i duge bolesti svoj veliki duh naš preljubljeni ban. Svaki našinac osieća duboko teški udarac, što nam je zadan smrtnju njegovom. Izgubismo u njem bana, koj je niknuo iz naše krvi, a ove krvi nikad zatajio nije, već se njom ponosio pred svakim i u svako vrieme. Izgubismo najvećega i najiskrenijega hrvatskoga domoljuba, koj je celim srcem i celom dušom prianjao za dom i rod svoj, nastojeći sveudilj, kako će usrećiti otačbinu i zemljake svoje. Izgubismo mudroga upravljatelja, koj je u burno vrieme razdvojena naša srdeca sjediniv u svoje znao nas občuvati nevoljab, nesloge i prevratnoga bjesnila. Izgubismo hrabroga vojvodu i junaka, koj je s tisućami naših sinovah skočivših na oružje na njegov poziv, pohrlio prvi, da tresući se priestol snažnom svojom i svojih desnicom proti njegovim dušmanom zakrili, i vladaru svomu staru njegovu baštinu sačuva. Izgubismo u njem muža, koj je sjajno zasvjedočenom vjernosti prema caru, mnogimi zaslugami za carstvo i domovinu, vitežkim svojim značajem i plemenitim srcem stekao u širokom svietu slavno ime, banskoj časti nekadašnju njenu znamenitost povratio, eieli svoj zavičaj na liepi glas iznio. Bijaše on u svakoj sgodi i nesgodi vjerni naš zastupnik kod priestolja, iskreni prijatelj i blagodušni otac kod kuće, branitelj proti svim napastnikom, zaštitnik svih domaćih podhvatah, pokrovitelj i podupiratelj svih narodnih zavodah.

* Sloveći polski pesnik, grof Sigismund Krasinsky, ki je umerl mesca februarja v Parizu, ni zapustil samo več miljonov premoženja, tudi obilo lepih spisov se je našlo v njegovi zapuščini. Med drugimi spisi se nahaja v njej vvod in prvi spev „nebeške komedije“ in verlo zanimiva korespondencija njegova s Slovackim. G. K. Gaszyński in A. E. Kož-

mian sta se že lotila dela, da priredita za natis vse ostale spise, ki bodo najmanj v štirih zvezkih prišli na svitlo.

* Blizo vsako leto razpošlje ruska vlada nekoliko mož v razne kraje in dežele, da jih učeno preiščejo in popišejo v zemljopisnem, statističnem ali narodopisnem obziru. Letos se bo zopet podalo na pot, kakor naznanjajo časniki, troje učenih mož: g. Lavrovsky, profesor na vseučilišču Harkovskem, bode ethnografiški preiskoval dežele v Evropi, v katerih živé Slovani in Nemci, gg. profesorja Kuterga in Ivanovsky pa pojmeta do drugih delov svetá.

* Slovečo mesto Quito v centralni Ameriki, zavoljo milega podnebja „sedež večne spomladi“ imenovano, je zadela strašna nesreča. V torek 22. sušca se je potresla zemlja s tako silo, da je bilo v 74 sekundah celo mesto z vsimi prekrasnimi poslopji, cerkvami in drugimi stavbami skorej popolnoma razdjano in pokončano. Več kot 3000 (poleg nekterih 5000) ljudi je vzelo konec v tej strašni podertiji. Skorej ni upati, da se bo še kedaj povzdignilo mesto iz svojih razvalin; nesreča, ki ga je zadela, je prevelika in prestrašna.

Glasnik literarni.

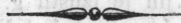
Vodnikov spomenik. S spisi od 86 pisateljev in štirimi na kamen tiskanimi dokladami. Na svitlo dal Dr. Etbin Henrik Costa. V Ljubljani 1859. — Takó je imé Vodnikovim bukvam, ki so, željno pričakovane, ob koncu preteklega mesca priromale tudi v Celovec. Razveselili smo se jih toliko bolj, ker slavijo moža, ki je prvi izmikal glasove liri slovenski. — Delo razpada v dva razdelka: v prvem se nahajajo spisi, ki se tičejo Vodnikovega življenja in njegove značajnosti, v drugem je pa zverstenó cvetje izvirnih del slovenskih in krajskih pisateljev s pesmami vred, ktere so namenjene Vodniku v spomin. V obeh razdelkih smo našli marsikaj lepih in zanimivih rečí, ki se morejo po vsej pravici narboljšim izdelkom naše mlade literature na stran postaviti; da jih je pa med obilno množico nabranih spisov tudi nekoliko slabejih in slabih, se razumeva samo po sebi; saj s tacimi knjigami ni drugačí celo pri narodih, kterim je že davno doveršena njih literatura, kamo šele pri nas Slovincih, ki smo komej od včeraj s svojo pisavo! Cene posameznih sestavkov ne bomo presojevali, ker nam pomanjkuje prostora; skoraj skoz in skoz se razodeva vesel napredek; le nekterim pesmam (hvala, da jih le malo, malo) se pozna, da so se rodile še v šoli Marka Pohlina in Knobelná. Posebno zanimivi so sestavki, ki se tičejo Vodnikovega življenja, in vsega pomina vredne so g. Cigaletove „besede zastran slovensko-nemškega slovarja ali besednika.“ Naj jih dobro preudarijo vsi, ki se bodo lotili težavnega dela; naj si pa tudi vsi Slovinci v glavo in serce vtisnejo resničnih besed, ki jih je izustil g. Costa v predgovoru, rekoč: „Ne da se tajiti, da naše slovstvo nekaj let sem skoraj na vse strani peša in ne more se skoraj s čem drugim ponašati, kakor z molitvinimi

bukvami. Ako prašaš: zakaj? ne moreš odgovoriti, da zavoljo tega, ker manjka bistrih glav (Vodnikov spominek ne poveri tega); spoznati pa moraš, da manjka povsod mož, kateri bi spodbujali, kateri bi raztresene umne glave skerbno brihtali in prijazno sprejemali to, kar morejo posamni storiti. Zavoljo tega so omolknili tudi možje, kateri so prejšnje leta v naših tadanjih časnikih lepo gradivo za spoznanje naše domovine naberali, in zastonj se ozeramo po možéh, kateri bi obdelovali naše slovstvo, razun pešice mladih slovenskih pisateljev! To je pač žalostno za prijatla domovine in bati se je, da bodeta naša dežela in naš narod bolj in bolj rakovo pot šla, in da jima bo beseda „naprej, naprej!“ na gluhe ušesa bila, ako se sedanje razmere berž berž ne preveržejo. Naslednji narod bo zdihoval po zgubljeni omiki, kakor po sonci, ki je že davno za gorami utonilo. Da se to ne zgodi, naj nas varuje Bog! in slednji naj si prizadeva po svoji moči, našo reč na bolje pot napeljati itd.“ — Slovenci! ne deržimo križem rok; združeni se poganjajmo za omiko našega jezika in naroda! — Čelo kinča prelični knjigi Vodnikova podoba, ki jo je na kamnu zrisal g. lajtnant A. Karinger; na koncu je pridjan na kamnu posnet rokopis Vodnikov in Coizov. Knjiga, v četertini prelepó tiskana, šteje 33½ pol in velja le 1 gld. 50 kr. Živo priporočamo lepo knjigo vsakemu Slovencu; kdor je še želí dobiti, naj se oberne do g. izdatelja, ker se po bukvarnicah ne bode prodajala.

* G. J. Blaznik je dal za naše ljudstvo napraviti slovensk „obraz laškega bojišča s sosednimi deželami.“ Gotovo se bo prikupil Slovencom ta obraz, ki jim kaže, kje da se bijejo naši hrabri vojščaki na Laškem. Dobiva se tudi v Celovcu v Liegelnovi bukvarnici po 24 nov. kr.

* V Lvovu je začel 1. junija nov časopis v polskem jeziku prihajati na svitlo. Ime mu je „Dzwonek.“ Namenjen je pa za prosto ljudstvo na deželi. Tudi v Poznanju bo jel v mesečnih zvezkih izhajati nov polski časopis, in v Varšavi tednik z mnogimi podobami pod naslovom „Illustrovani tygodnik Warszawski.“ Gospodarska družba v Varšavi je ustanovila 300 srebernih rubljev za najboljšo prostonarodno „Zdravovedo“ za kmetiško poljsko ljudstvo.

* Cerkveno-narodna književnost hervaška je bila pred nedavnim obogačena z novim delom, kteremu je naslov: „Ritual ili obrednik biskupije senjske i modruške, tiskan po naredbi i zapovědi njegove preuzvišenosti, presvėtloga i prečastnoga biskupa senjskoga i modruškoga itd.“ Ta obrednik ni samo pretiskan po starem, ki je prišel na svitlo l. 1824, ampak je skoz in skoz pregledan poleg rimskega rituala, in kolikor je treba, dopolnjen.

KAZALO.

Zabavni del.

V vezani besedi.

	Stran.
Bog	1
Rožmanova Alenčica	4
Popovka od maloga deteta	11
Obrazi	21
Kiošica	39
Posvečenje	55
Kerške narodne pesme	65, 172
Ljubezem	71
Luni	77
Bela nedelja	82
Kralj Matjažev sel	87
Narodna slovenska	93
Ribič	103
Sv. Juraj i devet sinov mati	109
Pomoč v sili	119
Mati in hči	124
Pesnik	135
Ošabnežu	141
Darilo	151
Tolažilo	153
Spremeujenje	167
Vernitev	167
Vojšakom za slovó	183
Za ku neka se ženi	188

V nevezani besedi.

Jerica	1, 21, 41, 55, 77
Od večnega čevljarja	23
Od divjega moža	45
Turki v Verbovcu	75
Ceptec	88, 103, 120, 135, 151, 167
Jurček	93
Svinjar	109
Pot iz Ljubljane v Šiško	154
Pripovedke iz Martiniverha	176
Povest od matere	183
Narodne pripovedke	187

Podučni del.

Mythologične drobtine I—XXI. (Zvezde, Sojenice, Rusalke, Alenčica, Stekljena gora, Vidovina, Navje, v koprivo ne udari, Marant, O Škratcu, Vehtra Baba, Ptič Bogdal, Mitalo, Vož, O Somovici,	
---	--

Stran.

O Čatežu, Auša, Bušak in Sek, o Šetku
o Dimku, o Labri) 5, 24 45, 64, 78, 98,

	144, 172, 189
Mihel Speranski	6, 25, 46
Natoroznanske poskušnje I. II.	9, 96
Gospodoma nasprotnikoma	12, 31
Čokolata	29, 113
Nekaj o poduku našega naroda	48, 63
Od osodnih božanstev slovenskih	61
Popotovanje po Bosni	80, 173
O Kavirih ali Kavnikih	125
V. M. Kramerius	141
Ethymologične drobtine	158, 182
Slovnične drobtine	190

Glasnik literarni.

Die Bildung der nomina im altslovenischen	16
Društvo Bibliofil na Rusovskem	16
Novi časniki slovenski	17
Zabavnik „Leptir“	35
Mlinarjev Janez	50
Pregled slovenskih časnikov	66, 82, 100, 176
Še nekaj zastran beril Miklošičovih	98, 127, 146, 159,
	159,
Slovník naučný	115, 130, 163
Drevár ali beli gaber	129
Arkiv in Sv. Ivan	129
Časopis museja českega	163
Vodnikov spomenik	193

Razne literarne naznanila v vseh listih.

Glasnik iz domačih in tujih krajev.

Iz Ljubljane	18, 67
Na Dunaju	69, 52, 68, 131, 148, 178, 191
Iz Zagreba	36
Iz Mariabruna	36, 51
Iz Tersta	68, 163
Iz Reke	83
Iz Celovca	101
Iz Gorice	116

Alfonz Valicky	55
M. Polak, zdravnik persijskega šaha	53
Smert škofa Ant. A. Wolfa	69
Narodni gimnazij v Sinju	84, 150
Slovenski bal na Dunaju	102
Vojška zoper kraljedvorski rokopolis	117

	Stran.		Stran.
Slavenska naselbina v zahodni Nemčii	134	Morje	38
Martin Hamuljak	150	Skula	54
Slovenske pridige v Rimu	150	Narodni pregovori	54, 86, 166, 181
Avstrijske gimnazije	164	Prislovice isterske	69. 181
Jož. gr. Jelačić, Pešina, Špachta in Humboldt		Molitevnik Farnesijev	70
	170, 194	Perva lekarnica	—
Beseda v Olomucu	180	Smešnica	—
Razne naznanila v vsakem listu.		Narodne vraže	85
		Kratkočasnica	86
		Bajeslovne čertice	118
Besednik.		Kralj Vladislav puščavnik	165
Cirilski napis	17	Odgovor na št. 3	166
Vganjka	20		

Povabilo na naročbo.

S prihodnjim mescom juljem se prične IV. zvezek „slovenskega Glasnika.“ Mnogo lepih sestavkov, podučnih in lepoznavanskih, imamo že pripravljenih ali obljubljenih za ta zvezek; prepričani smo, da bodo ž njimi zadovoljni vsi častiti bralci. Izmed bogate zaloge omenjamo le prekrasne zgodovinske povesti „Koliščina in stepe,“ ki se šteje med prve biserje poljske literature.*) Živo in verno se slika v nji široka Ukraina s svojimi stepami in zgodovinskimi spominki. Verh tega se bodo v Glasniku razglasovali vsi imenitniši izdelki slovanske literature in umetnosti z drugimi dogodbami vred, ki bi utegnile biti zanimive za slovenskega rodoljuba.

Da se bo dalo slovstveno gradivo primerniše razredovati in še z večo skerbjo pregledovati, bo izhajal „Glasnik“ le 1. dan vsakega mesca, kakor doslej na dveh velikih polah (32 str.). Ker se more cena nekoliko znižati, bo veljal Glasnik za pol leta, po pošti prejemnik 1 gld. 50 kr., v Celovcu pa, kakor doslej, 1 gld. 35 kr. novega dnarja. (Tistim zunanjim g. g. naročnikom, ki so se bili naročili za celo leto, bomo 7½ nov. kr. zarajtali za prihodnje leto.)

Tudi med vojsknim hrupom se bo Glasnik na vso pomoč pogajal za izobraženje našega jezika in za povzdigo naše mlade literature. Naj mu pritekó v obilnem številu na pomoč vsi g. g. slovenski pisatelji in vsi prijatelji domačega slovstva! Naročila prosimo v frankiranih listih.

I. II. in III. zvezek „slov. Glasnika“ je še na prodaj (à po 1. gld. 50 kr. nov. dnarja.)

Vredn. in izdatelj.

*) „Lumir“ (1858 str. 1121) pravi o nji: „Grabovsky (pisatelj) tu svému úkolu vyborně dostal; v jeho romanu, kterýž na rozsáhlé prepatné Ukraíně divadlo sve rozbil, věje takový duch jasného vědomí voleného predmětu, jest v něm tolik poesie i pravdy, tolik obratnosti v ukládání predmětu, ano i jednotlivosti z jejich básnické strany a ve vypravování starého Hajdamaka tak živě se maluje poklid i melancholie těch neprehledných stepí ukrajských, trdomyslné dumaní i povážné chování obyvatelu jejich, vnitřní jich život i historické upominky, že še malo plodu toho druhu najde tak dukladných a tak vysoké ceny.“